

[Freddy Madsen.]

Beslutningen er belagt med mange smukke ord om hensynet til beskæftigelse og andre rent menneskelige forhold. Men hvis vi skærer alle omsvøbene væk, står det klart, at der er to hovedhensyn, der har dannet grundlaget. For det første skinner det tydeligt igennem, at hensynet til erhvervslivets interesser, som det så smukt hedder, er en drivende kraft. Vi har klart udtrykt, at det er en regulær kapitulation over for storkapitalens krav om at få et fast greb omkring uddannelsessystemet. For det andet en snæver økonomisk overvejelse af, hvad vi må ofre på uddannelserne i de kommende år. Selve tidspunktet giver en solid formodning om, at det er et led i septemberforliget. Det er øjensynlig en del af den pris, som socialdemokratiet har måttet betale for at få venstre med. Uden at forstå disse forudsætninger bliver det vanskeligt at bedømme beslutningernes indhold og den hast, hvormed de føres igennem.

Men naturligvis er det noget helt andet, der siges af ministeren. Hun siger nogle pæne ord om nødvendigheden af planlægning, og at det er en god ting. Der er ingen tvivl om, at det nuværende komplicerede samfund skriger efter at blive indrettet med plan. Der er bare den hage ved det, at vort nuværende kapitalistiske samfund er præget af planløshed grænsende til kaos, hvilket den nuværende krise er et udmærket bevis på. Så længe man ikke kan planlægge samfundets grundlag, nemlig produktionen, er det en illusion at tro, at det kan lykkes at foretage en realistisk planlægning af uddannelserne. Det lyser da også igennem det materiale, vi hidtil har set. Hvis man alligevel skal gøre et forsøg, må det under alle omstændigheder være en forudsætning, at det kommer til at omfatte hele uddannelsessystemet. Det siger ministeren også, men samtidig får vi at vide, at det centrale uddannelsesråd arbejder med en plan U 90, men at det vil tage et par år, før den foreligger.

Ministeren lægger med rette vægt på, at de problemer, vi behandler her, er uløseligt knyttet til løsning af de 16—19-åriges uddannelsesproblemer, men på det område har ministeren sagt, at det er en sag, der vil vare 5 år, før det kan løses. Ikke desto min-

dre går man nu i gang med dybtgående indgreb uden at skabe de mest elementære forudsætninger. Det kan kun karakteriseres som den sædvanlige hovedløse nedskæring.

Fra ministerens side lægges der megen vægt på, at beslutningerne må hvile på pålidelige prognoser. Det kan man da kun være enig i. Så meget mere ejendommeligt er det da, at alle de prognoser, som vi hidtil er præsenteret for, er behæftet med meget betydelige mangler. Som en understregning af dette forhold har vi tilkendegivelsen af, at regeringen snart vil oprette en prognoseorganisation. Nu skal der altså først laves omfattende indgreb, og så får vi prognoserne bagefter. I mellemtiden må vi så tage til takke med ministeriets regneeksempler, og så er vi godt hjulpet. I sit notat af 19. september siger ministeriet selv om faldet i studentertallet:

„Desværre er talmaterialet på en række punkter mangelfuldt, således at samspillet mellem de forskellige forhold, der kan forklare udviklingen, ikke kan belyses på nuværende tidspunkt.“

Ja, så er det sagt. Det er pålideligheden i de beregninger, der gælder tilgangssiden. Hvordan forholder det sig så ikke med afgangssiden? Her tager man sit udgangspunkt i H-planens prognoser. Svagheden ved disse beregninger vedrører først og fremmest deres statiske indhold. Der er således ikke taget højde for, at de uheldige tendenser, der slår igennem i faldende tilgang, også vil slå igennem i øget frafald fra studierne, og at den almindelige udvikling vil føre til øget efterspørgsel efter højt kvalificerede uddannede.

Men de åbenbare svagheder i materialet forhindrer altså ikke, at man på dette højt usikre grundlag fastsætter 20.000 som maksimum og indfører adgangs begrænsning.

Hvad nu det sidste angår, vil jeg gerne citere lidt af, hvad et par af ordførerne sagde ved behandlingen af gymnasieloven den 8. december 1970, det er fra Folketings-tidende 1970-71, sp. 2025. Den socialdemokratiske ordfører, hr. Knud Nielsen, sagde ved den lejlighed bl. a.:

„Med hensyn til lovforslagets punkt 2 om en ændring af § 8 havde jeg hellere set, at man var gået den modsatte vej og havde fjernet de specielle adgangsregulerende for-